

Jeszcze o szczepieniach przeciwko influencji i tężcowi koni.

Prof. Jerzy Kita
Katedra Nauk Klinicznych
Wydział Medycyny Weterynaryjnej SGGW w Warszawie

Choroby zakaźne, a w szczególności zaraźliwe mogą stanowić poważne zagrożenia dla zdrowia koni i powodować zarówno straty ekonomiczne jak i hodowlane. Toteż problem szczepień jest zawsze aktualny i często hodowca stawia sobie pytanie szczepić czy nie szczepić. Wydaje się, że przy dzisiejszych możliwościach zagrożenia przeniesienia zakażenia (szybki transport, wektory), odpowiedź na pytanie szczepić czy nie szczepić jest raczej retoryczna. Pytanie może dotyczyć ewentualnie, kiedy szczepić i jaką szczepionką. Odpowiedzi na to ostatnie pytanie powinien udzielić lekarz hipiatra i on powinien uświadomić hodowcę i doradzić, kiedy szczepić i jaką szczepionką. Należy jednak pamiętać, że samo szczepienie bez zapewnienia dobrych warunków utrzymania i żywienia może być niewystarczające w zapobieganiu określonej choroby zakaźnej. Ponadto musimy pamiętać o bezobjawowych zakażeniach i nosicielstwie jak to może być w przypadku influencji czy herpeswirusów.

Szczepieniu mogą być poddane jedynie konie niewykazujące żadnych objawów chorobowych i w odpowiednim czasie. Dlatego przed szczepieniem należy przeprowadzić wywiad epizootologiczny, przegląd koni, a w uzasadnionych przypadkach także badanie kliniczne(1,2).

Influenza koni

Podstawowa immunoprofilaktyka influencji polega na dwukrotnym szczepieniu koni szczepionką inaktywowaną w odstępie 4-6 tygodni, a następnie co 6 miesięcy. Taki schemat szczepień jest powszechnie stosowany w Polsce. Jednak z ostatnich badań brytyjskich wynika, że korzystniej jest wydłużyć okres do drugiego szczepienia (po pierwszym) do 8 tygodni lub nawet nieco dłużej do 80 dni. Oddzielną kwestią są terminy szczepienia źrebiąt. Ogólnie przyjmuje się, że źrebięta zarówno od klaczy nieszczepionych, jak i od szczepionych powinny być poddane pierwszemu szczepieniu po ukończeniu 6 miesiąca życia. Przy braku ryzyka korzystniej jest rozpocząć szczepienia jeszcze później. Jeśli jednak zachodzi potrzeba szczepienia młodszych źrebiąt, należy wówczas sprawdzić poziom przeciwciał siarowych, które mogą interferować z antygenami szczepionkowymi. Szczepionki powinny zawierać szczepy linii europejskiej jak na przykład Newmarket/2/93. Takie szczepionki spełniają warunki aktualności i mogą być stosowane w praktyce. Chociaż należy

monitorować występowanie grypy koni, bowiem izolowane najnowsze szczepy wykazują pewne różnice w stosunku do szczepów prototypowych europejskich jak i amerykańskich (10,11, 12). Obecnie najczęściej zalecaną szczepionką przeciwko grypie jest Equilis Prequenza, podawana domięśniowo. Producent pierwszą dawkę szczepienia podstawowego zaleca od 6 miesiąca życia, drugą cztery tygodnie później, a trzecie szczepienie przypominające po 5 miesiącach, natomiast kolejne szczepienia co 12 miesięcy. Jednak w Europie przyjętą się praktyczny schemat szczepienia co 6 miesięcy szczepionką inaktywowaną. Prequenza jest szczepionką podjednostkową i wykazano doświadczalnie, że odporność po trzecim szczepieniu utrzymuje się przez okres co najmniej jednego roku (4,5,6,).

Tężec

Szczepienie podstawowe polega na dwukrotnym wstrzyknięciu szczepionki w odstępie 4-6 tygodni z możliwością przedłużenia do 8 tygodni. Po raz trzeci szczepi się na ogół po 12 miesiącach. Przypomnijmy, że konie są bardzo wrażliwe na zakażenie laseczką tężca. Dlatego szczepienia stosowane są dość powszechnie i wykazano, że one obniżają zdecydowanie liczbę zachorowań. Toksyna tężcowa jest silnym antygenem immunogennym. Dotychczasowe wyniki sugerują, że seria 3 szczepień utrzymuje odporność koni do 8 lat lub nawet do końca życia. Praktycy sugerują, że należy doszczepiać co roku. Tymczasem w przypadku szczepionki Equilis Prequenza Te producent po pierwszym trzykrotnym szczepieniu zaleca je powtarzać co 2 lata. W świetle dotychczasowych wyników wydaje się to uzasadnione, że nie ma potrzeby szczepić co roku przeciwko tężcowi. Potwierdzają te tezę wyniki własnych badań z przed lat, które wykazały, że toksyna tężcowa opóźnia stymulację przeciwciał przeciwko influenzy..

W przeciwieństwie do tężca, przeciwko influenzy po pierwszym dwukrotnym szczepieniu trzeba szczepić co 6 miesięcy szczepionką inaktywowaną lub co roku szczepionką podjednostkową Equilis Prequenza .

Pismienictwo

1. Minke J.M., Auidonnet J.Ch., Fischer I.: equine viral vaccines: the past, present and future. Vet. Res. 2005, 35,425-443.
2. Lohrer J., Radvila P.: Active tetanus prevention in the horse and duration of immunity. Schwiez. Arch. Tierheikd. 1970, 112, 307-314.
3. Anusz K., Piekalkiewicz W., Lis M., Kita J.: Specific passive immunity and the efficacy of vaccination of foals for tetanus. Proc. Of the XVIII Nordic Veterinary Congress 1998, August 4-7, Helsinki, Finland, p.151.
4. Kita J., Anusz K., Zaleska M., Lis M.: Humoralna odpowiedź immunologiczna po podaniu szczepionek Gripovac i Influtet przeciwko grypie koni. Życie Wet. 1995, 9, 303-305.
5. Lunn D.P., Townsend H.G.G.: Equine vaccination: Vet. Clin. North Am. Equine Pract. Immunology 2000,16,199- 225.
6. Zaleska M., Anusz K., Kita J.: Wpływ immunizacji przeciw influenzy koni na parametry odporności komórkowej. Medycyna wet. 1995,51,90-93.